

nyukat rajtakapták, hogy pénzt fogadtak el a vád elejtéséért vagy a vádlott iránt tanúsítandó elnéző magatartásért.⁷⁶

Az első perek még a népbíróságok formális felállítása előtt zajlottak. Ezekre ad hoc „forradalmi bíróságok” előtt került sor, olyan keretlegények felett ítéeltek, akiket korábbi munkaszolgálatos áldozataik vádoltak kegyetlenkedéssel.⁷⁷ A Vörös Hadsereg által felszabadított helyek egyikén-másikán a visszatértek (kezdetben szinte csak munkaszolgálatosok) segítségére voltak a hatóságoknak a deportálásban és a gettósításban részt vevők felismerésében és letartóztatásában. Kihallgatásnak vetették őket alá, majd a népbíróságok elé kerültek.

A népbíróságok működésük első szakaszában – éppúgy, mint a „forradalmi bíróságok” – elsősorban munkaszolgálatos-keretek tagjaival és tisztjeivel foglalkoztak. Budapesten sokszor ítéeltek a főváros felszabadítása előtti három hónapon keresztül terrorizáló nyilas bandák tagjai felett is. A zsidók ellen elkövetett rettenetes bűnökkel vádoltak között volt Bokor Dénes, akit 1500 zsidó kínzásával és megölésével vádoltak, Kun András minorita szerzetes, aki több mint 500 zsidó kivégzéséért volt felelős, Traum János, Mónos József, Katona Péter Pál, és Kovács Endre, mindegyikük zsidók százainak haláláért felelt.⁷⁸ Ez a két esetípus azért jutott elsőbbséghez, mert a szovjet erők előrenyomulását nagyszámú letartóztatás követte, és elegendő tanú állt rendelkezésre, akik tanúvallomást kívántak tenni.⁷⁹

Az első nagy per Meskó Zoltán pere volt, a magyar országgyűlés korábbi „nemzetiszocialista” képviselőjének pere 1945 májusában. Meskó ötévi büntetést kapott, de ezt az ügyész javaslatára a NOT életfogytiglani börtönbüntetésre változtatta.⁸⁰ A vádhatóság szerette volna mielőbb perbe fogni a Horthy- és nyilas korszak azon politikai és kormányzati vezetőit, akik a legnagyobb felelősséggel tartoztak az országot ért katasztróféért, de a Szálasi-kormány tagjainak perét, amelyet először 1945. szeptember 3-ára tűztek ki,⁸¹ el kellett halasztani, mert a vádlottak még Ausztria és Németország amerikai megszállási övezetében, amerikai őrzetben voltak.

A háborús bűnökkel gyanúsítottaknak, különösen a német nemzeti-ségűeknek a kiadása iránti magyar kérések meglehetősen feszültségeket okoztak a magyar és az amerikai hatóságok között. Ez enyhült, amikor visszahozták a legtöbb magyar gyanúsítottat és az amerikaiak beleegyeztek három, a megszállás idején tevékeny szerepet játszó magas rangú SS-tisztnek (Kurt Bechernek, Edmund Veesenmayernak és Otto Winkelmann-nak) a főbb magyar háborús bűnperekhez tanúként való kiadásához.⁸²

A háborús főbűnösök persorozata 1945. október 29-én kezdődött a